

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Henricus II. [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

Nec dissentit a me PISTORIUS; (x) qui in Abbatiae Albæ Dominorum (y) literis A. 1230. eum adhuc nominari arbitratur. (z)

Obiit Henricus A. 1231. quo literas, donationem ejus Tennebacensem, de qua supra, confirmantes, circa ipsum, puto, mortis ejus tempus conscriptas, habemus. Agnes Habsburgica ei uxor tribuitur. (a)

Mors &
Uxor.

H E N R I C U S II.

Ab A. 1231. — 1290.

§. V.

Henricus II. patre ejus moriente, puer fuit sub matris constitutus gubernio. Hæc donationem, a marito nuper defuncto, Tennebacensibus factam, cum filiis suis denuo firmavit. (b)

Sub tu-
tela.

Duos minimum filios & quidem pueros, Henricum I. reliquisse, ex Bertoldi, Episcopi Argentinensis, Charta illius temporis docemur. Antistes hic, ex Teccensium Ducum Familia natus, adeoque cum Zaringo-Bada-Hachbergicis sanguine junctus,

Vv 2

(x) In Tab. Geneal. l. c.

(y) *Herrenalb.*

(z) Jo. GAMANS. in *Geneal. Badenf.* pag. 161.

(a) PISTORIUS l. c.

(b) Cod. Diplom. A. 1231.

agnatorum fuorum curam laudabilem gessit. Ita enim occasione Monasteriorum Burgelen & Sitzenkirch, quæ in tractu Saufenbergico sita, scripsit Bertoldus: „ Sicut & alia bona consanguineorum „ nostrorum puerorum, videlicet bonæ memoriæ Marchionis, „ sub nostra protectione recipimus. „ Junior Henrici II. frater quod nomen habuerit, & quo devenerit, nullæ nos rerum memoriæ docent. (c)

§. VI.

Pistorii
Sphalma.

Pistorius heic in alia omnia discedit, atque duos generationum gradus inter Henricum I. & II. effingit, modo sequenti:

Henricus I. † 1231.

Hudolphus I. Marchio

Hachberg. 1239. & 1248.

Hermannus I. Marchio

Hachberg. 1248.

|
Henricus II. dictus antiquus,

Marchio Hachberg. 1261 - 1285.

Fridericus. Rudolphus II. Marchio Henricus III. Marchio Hachberg.

Hachberg. 1290.

& Landgrav. Brisingov. emit
Maltertingam 1296.

(c) Forte ecclesiasticum amplexus est statum, & idem est, qui in Charta A. 1232. legitur: *W. Canonicus Turicensis & Marchio.*

Tennebacensis Charta quum nec uxoris, nec filiorum Henrici I. exprefferit nomina, in auxilium ille vocat Badenses, atque ex eorum Genealogia Rudolphum ac Hermannum mutuat, ut in Hachbergicam eos Genealogiam transferat, auctoritate Chartæ A. 1248. ut videtur, innixus.

Enimvero Hermannus & Rudolfus fratres, Marchiones de Baden, Hefsoni de Usenberg feudum in *Eiflat*, Hachbergensis Marchionatus vico, concefferunt. Sed Charta hæc ad Hermannum atque Rudolfum, Badenses, Hermanni V. filios, pertinet; qui investituram & Chartam in Castro suo *Mulenberc*, Marchionatus Badensis, haud procul Durlaco, dederunt; ex linea seniore prognati, quibus investiendi jus reservatum fuisse, non absque fundamento conjicimus.

Pistorium hæc investitura seduxit, quod Hachbergicos Marchiones eam dedisse existimaverat. Vicus Eichstatt enim Marchionatus Hachbergici partem constituit. Cærimoniam in Marchionum Badensium Castro Mulberg factam fuisse, si observasset Pistorius, Genealogiæ Hachbergicæ non immiscuisset Badenses. Unde in Badensi & Hachbergensi schemate uno eodemque tempore Hermanni & Rudolphi fratres comparent; ex Badensi linea in Hachbergensem quoque a Pistorio translati. Enimvero Badenses Hachbergensibus rebus sese immiscere potuerunt; vel quod Henricus II. patruelis eorum, ætatis nondum fuerat maturæ,

vel quod feuda conferendi jus Badensis senior Gentis sibi servaverat vel linea prior.

Seducti
alii.

Pistorium tamen RITTERSHUSIUS, (*d*) SPENERUS, (*e*) SCHURZFLEISCHIUS, (*f*) IMHOFIUS, (*g*) aliique Genealogi certatim sequuntur, Henrico I. Rudolphum & Hermannum; Rudolpho Henricum II. filios attribuentes.

FOERSTERUS, (*h*) &, qui ejus vestigia legit, DROLLINGERUS, (*i*) Henricum nostrum constituunt Henrici I. nepotem; sed Marchionis, qui intermedius fuit, reticent nomen.

§. VII.

Rationes
contra-
riæ no-
stræ.

Re tamen bene perpensa generationes illas duas, quæ inter Henricum I. & II. ponuntur, delendas esse censemus. Non unum nobis occurrit exemplum, quo Marchiones Badenses inter An. 1230. & An. 1250. in Hachbergenfibus terris jura quædam, ut Domus suæ seniores, exercuerunt.

Hermannus Marchio de Baden, & Eginus Comes de Friburg An. 1234. de argentifodinis & custodia silvarum per Brisgoviam

(*d*) *Genealog.* Tab. 126.

(*e*) *Sylog. Historico-Genealog.* pag. 612.

(*f*) *De Rebus Badenf.* §. IV. Differt. pag. 278.

(*g*) *Tabb. Geneal.* Part. II. Tab. 76. HUBNERUS Tom. I. Tab. 229.

(*h*) *Relatio Genealog.* Ms. Cap. II.

(*i*) *Lex. Basil.* voce *Hachberg*.

inter se disceptabant. Litem Henricus, Romanorum Rex, XV. Cal. Martii ejus anni pro Eginone decedit. (*k*)

Anno 1248. Hermannus atque Rudolphus Badenses feudum, in Eichstatt situm, Usenbergiis contulerunt. (*l*) Nemo tamen hinc inferat, Hachbergicas terras ad Badenses tum pertinuisse Marchiones; nec ex altera parte Lineæ Hachbergenfium inferat Marchiones Badenses. In Illustribus familiis frequens est, ut regalia quædam jura, præcipue collationem feudorum, senior sibi linea reservet. Fortassis Landgraviatus Brisgovix jura sibi quoque reservaverant Badenses. Stat ergo sententia, quæ Henrici I. filium & successorem constituit Henricum II. dictum *Equitem*, qui post An. 1248. ipse Hachbergam suam regere potuerat.

§. VIII.

Ille profecto An. 1256. litem inter Nobiles de Weisweil & Res gestac. Abbatem Tennebacensem de vico Harderen composuit. (*m*)

Anno 1261. Henricus bonorum Musbacensium donationem, quam pater ejus Tennebacensi Monasterio fecerat, quamque mater vidua cum pueris suis mortuo confirmaverat patre, & ipse Marchiæ suæ rector tempore Paschatis confirmat Hachbergæ.

(*k*) Quatuor post mensibus idem Rex eundem Eginonem de pluribus fluminibus in Brisgovia & montanis adjacentibus investivit. Vid. Cod. Diplom.

(*l*) Vid. supra pag. 341.

(*m*) Teste FOERSTERO Cap. III.

In diuturno illo civium nobilium Basileæ dissidio An. 1262. Marchiones Hachbergæ (Henricus noster sine dubio & frater ejus aut filius) a partibus societatis, cui a *Psittaco* nomen, (n) steterunt.

§. IX.

Heitersh.
donatio.

Circa Annum 1270. Fratribus Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani in Friburg bannum, advocatiam & jura, quæ ei in villam Heitersheim ejusque districtum competebant, in speciale feudum Henricus Eques concessit. Literæ ipsæ non profant, sed superest Charta, qua filii ejus, Henricus & Rudolphus, eandem concessionem confirmantes, indicant, eam viginti circiter annis ante factam esse, quam pater se regimine abdicasset. Abdicatio autem, uti infra patebit, circa An. 1290. facta est, adeoque traditio Advocatiæ in Heitersheim circa A. 1270. ponenda.

Arbiter
electus.

Anno 1273. Rudolphus Habsb. & Henricus Friburg. Comites inter se & Episcopum Basil. iudices compromissarios elegerunt Burggravium de Nurnberg & H. Marchionem de Hachberg. Chartam dedit URSTISIUS. (o)

Anno

(n) Des grünen Psittichs. Factio contraria fuerat Nobilium de Stella.

(o) Chron. Basil. Lib. II. pag. 133.

Anno 1276. Rudolphus Imp. *nobili viro H. Marcgravio de Hachberg & Sculteto Brifacensi* commiffisse fe fcribit, ut litem inter Abbatiam Tennebac. atque fratres de Keppenbach fuper quibusdam aquis & pascuis dirimerent. Diploma XIII. Kal. Maji Hagenoæ perfcryptum.

§. X.

Brevi poft, VIII. nempe Idus Julii, *Heinricus Marchio de Hahberg*, bonæ memoriæ Heinrici Marchionis, ut ipfe teftatur, filius, Monafterio Tennebacenfi ad Ecclefiæ majoris Constant. Capitulum literas commendatitias dedit, ut fructus ecclefiæ in Musbach, quam à patre fuo dono acceperat, Monafterium perciperet. In Caftro *Hahberg* literæ hæ confcriptæ fuerunt.

Acta ab
An. 1276.

In Rudolfi Rom. Regis privilegio Civitati Rhinfeldenfi II. Kal. Aug. An. 1276. Bafileæ dato, primus inter nobiles viros teftis eft *Heinricus Marchio de Hahperch.* (p)

Idem Henricus A. 1277. Olsbergenfi Monafterio feminarum, Oelsberg haud procul Rhinfelda fito, promifit, fe de bonis ejus, in villa Blansingen fitis, quorum jus Advocatiæ ad eum fpectabat, ratione juris hujus nihil exacturum efle, præter *duo maltheros figuli* &

(p) HERRG. *Geneal. Habsb.* Tom. III. pag. 461.

unam p̄souam vini. Dedit hanc Chartam Henricus Rhinfeldæ, ad preces inclitæ Romanorum Reginae Annæ, quæ eum in ipsa hac Charta *Avunculum* suum vocat, figillumque suum appendit. (q)

§. XI.

Acta ab
An. 1278.

Anno 1278. Henricus noster cum Episcopo Basil. & Friderico, Burggravio Noribergenfi, equites 800. Rudolpho I. Rom. Regi adduxit; quum is secundam expeditionem contra Ottocarum, Bohemiæ Regem, Augusto mense fusciperet. Tum vero Aquilam Imperii gessit Henricus, inter præcipuos belli dux, consilio & manu fortis. (r)

Patruelem ejus Rudolfum, Badæ Marchionem, bello persecutus est Cæsar. Cæsaris præcipuus propugnator fuit Henricus noster, Marchio Hachbergæ.

Anno 1279. die S. Cecilie *Henricus Marcgravius nobilis Dominus de Hahperg* agros Dieterico Advocato de Landeck a subditis suis in Malterdingen locatos esse fatetur.

Anno 1281. Henricus Marchio de *Hahberg* in villis Eggenheim & Schalfingen fundos, quos civis quidam Neuenburgenfis in feudum tenerat, Abbatie Blafianæ dono dedit.

(q) Codex Dipl. De Instrumento hoc & nomine *Annæ* erudite commentatus est Ampliff. HERBSTERUS in *Carlsruher Samml.* pag. 81. sq.

(r) ALBERT. ARGENT. pag. 102. FUGGER *Oesterr. Ehrensp.* Lib. I. Cap. XII. URSTIS. *Chron. Basil.* pag. 138.

Anno 1282. Hermannus Marchio de Baden & Henricus Marchio de Hachberg literas investituræ, quam Rudolfus I. Imp. filiis suis, Alberto & Rudolfo, super Ducatum Austriæ dedit, Augustæ Vind. VI. Kal. Jan. testes cum aliis Imperii Statibus signarunt. (s)

Heinr.
testis.

§. XII.

Idem Henricus II. Marchio testis fuit transactionis inter quatuor fratres Furstenbergicos super Villingam An. 1284. quo reditus curtis suæ in Wettelbrunn Tennebacensibus donavit. Eodem anno Kunigunda atque Elisabetha, Henrici filia, cum Monasterium Adelhausen (t) prope Friburgum ingressæ fuissent, decimas in Uchtingen prope Burckhemium sustentationi earum pater destinavit, hac lege, ut ipse & posteri sui decimas has centum marcis argenti redimere possent. Acta hæc sunt Anno 1284. Friburgi die Mercurii post Dominicam Palmarum.

Acta An.
1284. fqq.

Anno 1285. Henricus Marchio de Hachberg consensu Domine Anne uxoris suæ legitimæ ac filiorum suorum, Henrici, Rudolfi & Friderici, aliorumque omnium liberorum suorum Abbatia Tennebac.

X x 2

(s) Vid. *Recueil des pieces de la Deduction des droits de Baviere Et la Reponse de Vienne*, Tom. II. pag. 428.

(t) Monasterium hoc cum aliis extra urbem destructum est seculo superiore, cum Friburgum post pacem Neomag. munitur à Gallis.

reditus V. marcarum in Malterdingen donavit. Chartæ huic, apud *Hahberg* datæ, appensa sunt sigilla *Heinrici Margravii de Hahberg*, *Anne Margravie*, *Heinr. March. Junioris de Hahberg*.

Anno 1286. vigilia S. Laur. *Heinricus Margravius de Hahberg* monasterio *Adelhufen*, ubi filia ejus, ut jam dixi, vivebant, censum donavit, quem ex curia ejus in *Grisheim Brunwartus de Oughein*, Miles, in feudum tenuerat. Testes *Joh. Dom. de Schwarzenberg*, *Heinricus, Margravii filius natu major.* &c.

Anno 1289. *Rudolphus Rom. Rex* Comitem *Eginonem de Friburg & Cives Friburg.* inter se bellantes, ad concordiam reduxit; adhibito consilio *Argentiniensis atque Basiliensis Episcoporum*, & *Henrici Dei gratia Margravii de Hahberg, Landgravii Brisgovia.* Data est Charta *Basileæ*, festo S. *Matthæi.* (u) Appendet ei sigillum *Heinrici Margravii de Hahberg*, in quo *Henricus* sistitur equo infidens, galea, thorace, clypeo, hastaque instructus.

§. XIII.

FitEques
ordinis
Teuton.

Postrema hæc occurrit *Henrici II.* mentio. Brevi enim post regimini valedicens, *Ordinem Fratrum de Domo Teutonica*

(u) Verba sunt: mit Hülf des edlne Herrn von Gottes Gnaden Marggravin *Heinrichs von Halperg*, der Landrihter ist in *Breisgowe*. Pistorius eum Landherr in *Breisgau* vocari contendit, sed errat.

ingressus est. Testantur id Literæ, Ordini S. Johannis Hierosolymitani a filiis ejus An. 1297. datæ, quibus illi patrem hereditatem suam sibi reliquisse, & religionem Equitum Teutonicorum intrasse profitentur. Quin & ipse pater Chartæ filiorum testis subscripsit: *Presentibus fratre Henrico de Hachberg patre nostro predicto nunc de Ordine fratrum de Domo Teutonica.* Insigni ergo favore Sacros Ordines Equestres complexus est Henricus. Postquam enim ante annos XX. Hospitalariis Fratibus S. Johannis jurisdictionem & Advocatiam in Heitersheim dedisset, ipse denique inter Fratres Teutonicos suum professus est nomen.

Anno 1289. inter socios Friderici, Ducis Lotharingiæ, Margravius de *Hahperch*, sed sine nomine, legitur. (q) At in Charta anni sequentis, qua foedus renovatur, ab initio statim occurrit *Henricus Marchio de Hachbourg.* (xx)

Obiisse videtur paulo post An. 1297. (y) appellatus a posteris *Eques.*

§. XIV.

Pistorius uxorem ei assignat Annam de Altzena. Filios ^{Uxor & liberi.} pro genuit Henricum & Rudolfum, paternorum bonorum heredes;

X x 3

(x) Apud CALMET *Hist. de Lorraine*, Probat. Tom. II. col. 530.

(xx) Ibid. col. 533.

(y) DROLLINGER in *Lex. Basil.* in voce *Hachberg* annum mortis 1321. assignat, filium cum patre confundens.

ut & Hermannum, qui Ordinis Equestris S. Johannis per Alemanniam Prior per tres annos fuit, ut Pistorius quidem existimat. Is in Charta sui ex fratre nepotis Anno 1318. adhuc testis occurrit. Obiit II. Idus Aprilis An. 1321. Friburgi in Brisgovia, in Ecclesia S. Johannis, quæ seculo superiore, cum urbs munitur, destructa est, sepultus, ubi & epitaphium ejus olim legebatur:
 „ Anno Domini 1321. 2. idus Aprilis obiit frater Hermannus de
 „ Hachberg, Prior Alemanniæ superioris. (z)

Tres præterea filias Henricus II. reliquit; Agnetem, uxorem Waltheri a Richenberg; (a) Kunigundam & Elifabetham Sanctimonialiales, de quibus jam actum.

(z) FOERSTER Cap. III.

(a) Hanc nobis indicat Charta An. 1309. Archivi Bada-Durl.

CAPUT